

Lidingö
stad

Styrdokument Policy

Policy om korruption, välfärdsbrottslighet m.m.

Policy om korruption, välfärdsbrottslighet, jäv och bisysslor som riktar sig till alla stadens nämnder, bolag och anställda.

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Diarienummer: LS 2024/1631

Dokumentdatum: 2024-10-09

Beslutsdatum: 2024-12-16

Senast reviderad: Datum

Ansvarig verksamhet: Stadsledningskontoret

Giltighet: Fr.o.m. 2024-12-16 och tills vidare

Rätt att revidera: Kommunfullmäktige

Eventuell sekretess: Nej

1. Syfte

Denna policy syftar till att stärka Lidingö stads arbete mot korruption och välfärdsbrottslighet. Arbetet ska vara strategiskt och ske genom upprätthållande av *tydliga styrdokument, utbildning* och *intern kontroll*. Arbetet ska vara en naturlig del i alla verksamheter på alla nivåer.

Policyn ska vara vägledande för både anställda och förtroendevalda. Till policyn ska finnas riktlinjer som närmare klargör vad som gäller t.ex. för mottagande och givande av gåvor och förmåner, i våra kundrelationer, vid representation och liknande sammanhang. Riktlinjerna ska också innehålla närmare bestämmelser och rutiner kring jäv och bisysslor. I arbetet mot korruption och välfärdsbrottslighet är frågor som rör jäv och bisysslor särskilt viktiga att lyfta fram eftersom det ofta kan finnas ett samband.

2. Om korruption och välfärdsbrottslighet

Objektivitetsprincipen innebär att all offentlig förvaltning i Sverige ska beakta allas likhet inför lagen samt iakttäcka saklighet och opartiskhet i verksamheten. Principen som återges i regeringsformen är en del av den svenska grundlagen och syftar till att upprätthålla förtroendet för den offentliga makten och förvaltningen. Om objektiviteten rubbas hos de som beslutar och de som verkställer besluten, så rubbas också förtroendet.

Objektiviteten kan rubbas antingen genom otillbörlig påverkan utifrån, t.ex. genom mutor, hot eller utpressning vilket ofta är en del av välfärdsbrottsligheten, eller genom att det finns privata intressen i ett ärende eller en situation som gör att en befattningshavare inte agerar objektivt.

Korruption är all form av otillbörligt utnyttjande av offentlig makt för att uppnå privata fördelar och förutsätter på det sättet inblandning från någon internt i den egna organisationen. Välfärdsbrottslighet kan däremot riktas mot staden utan att involvera någon på insidan. Välfärdsbrottslighet inkluderar ofta korruption och korruption kan ofta utgöra välfärdsbrottslighet, men det ena kan också existera utan det andra. Det är därför viktigt att samordna arbetet mot korruption och välfärdsbrott, men samtidigt hålla isär begreppen.

All form av korruption är förbjuden, men det finns ingen generell bestämmelse som förbjuder själva förekomsten av korruption. I stället återfinns förbudet på olika ställen i lagstiftningen. I brottsbalken finns straffbestämmelser om t.ex. mutor och hot.

Välfärdsbrottslighet är inte heller ett brott i sig utan ett samlande begrepp för all typ av brottslighet som riktar sig mot våra välfärdssystem. Det kan vara allt från olaga hot till bedrägerier och bokföringsbrott.

Gemensamt för korruptionen och välfärdsbrottsligheten är att de påverkar förtroendet och tilliten till demokratin och våra välfärdssystem. Gemensamt är också att de kostar samhället stora belopp och att resurser som kunde använts på bättre sätt försvinner från det allmänna. Det är därför viktigt att arbeta kraftfullt både mot korruption och välfärdsbrottslighet.

3. Om jäv och bisysslor

I kommunallagen finns ett antal jävsregler som reglerar när en befattningshavare måste avstå från att delta i en viss handläggning. Jävsreglerna är till för att upprätthålla objektivitetsprincipen och förtroendet för den offentliga förvaltningen, och i förlängningen minska riskerna för korruption.

Vidare finns i lagen om offentlig anställning regler om bisysslor, som bl.a. syftar till att minska riskerna för jäv och främja förtroendet för den offentliga förvaltningen. Av naturliga skäl gäller den dock inte förtroendevalda vars ansvar utkrävs på demokratisk väg.

Att kunna hantera jävssituationer och bisysslor är alltså viktigt både för att minska risken för korruption och för att upprätthålla stadens förtroende hos Lidingöborna. Både jäv och bisysslor regleras i lag, men det behövs också interna regler och rutiner för att lagarna ska förstås och tillämpas rätt.

3. Allmänna handlingsregler kring gåvor och förmåner

- Förtroendevalda och anställda i Lidingö stad verkar på kommunmedlemmarnas uppdrag och ska iakttä saklighet och opartiskhet i sin tjänsteutövning.
- Förtroendevalda och anställda ska handla på ett sådant sätt att det inte kan misstänkas att arbetet påverkas av ovidkommande hänsyn eller intressen.
- Det grundläggande förhållningssättet för stadens förtroendevalda och anställda ska vara att inte ta emot (eller ge) gåvor eller andra förmåner i sin tjänsteutövning. Undantag kan vara sådana situationer där mottagandet eller givandet ligger inom ramen för allmänt godtagbara umgängesformer, t.ex. en enklare lunch.
- I alla sammanhang ska ett sådant förhållningssätt iakttas att det inte kan förekomma risk för att företrädare för kommunen gör sig skyldiga till givande eller tagande av muta.
- Anställda och förtroendevalda bör betrakta varje gåva eller förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att i riktlinjer närmare klargöra vad som kan vara en acceptabel gåva eller förmån.

4. Stadens styrdokument

Stadens interna styrdokument utgörs främst av policyer, riktlinjer och rutiner. Till styrdokumenterna räknas även planer, program och en del övriga styrdokument. Tydliga styrdokument är en förutsättning för att undvika korruption och att förebygga och upptäcka välfärdsbrott. Luckor och otydligheter i regelverken innebär inte bara en möjlighet till korrupt beteende och en möjlighet att utnyttja våra välfärdssystem, utan försvårar också uppföljning och kontroll av verksamheterna. Därmed försvårar det också möjligheterna att upptäcka korruption och välfärdsbrottslighet. Det är därför viktigt att de styrdokument som styr våra verksamheter är tydliga i sig, tydligt beslutade, väl uppdaterade och kända av såväl medarbetare som förtroendevalda. Detta gäller inte minst de riktlinjer och rutiner som finns för t.ex. intern kontroll, relationer med näringsliv och organisationer, mottagande och givande av gåvor, bisysslor, anmälan av jäv, korruptionsmisstankar och brott.

4.1. Allmänt om stadens styrdokument

Kommunstyrelse, nämnder och förvaltningar ansvarar inom respektive verksamhetsområde för att de styrdokument som tillämpas är uppdaterade och ändamålsenliga. Alla styrdokument ska innehålla uppgifter om när de är beslutade, vem eller vilken instans som har beslutat och när samt av vem de senast har setts över och/eller reviderats.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska årligen upprätta en förteckning över aktuella styrdokument inom respektive verksamhetsområde. Kommunstyrelsen ska leda och samordna det arbetet.

4.2. Särskilt om kommunstyrelsens och nämndernas styrdokument rörande korruption, välfärdsbrott m.m.

Kommunstyrelsen ansvarar för att det finns stadsövergripande riktlinjer och rutiner för arbetet mot korruption, välfärdsbrottslighet, hanteringen av jävsfrågor och frågor som rör bisysslor. Sådana riktlinjer ska särskilt identifiera risker, riskområden och riskgrupper. Riktlinjerna ska också innehålla regler kring hur misstankar om korruption och välfärdsbrott anmäls och utreds. I tillämpliga delar ska riktlinjerna gälla både förtroendevalda och anställda.

När det gäller arbetet mot välfärdsbrottslighet bör nämnderna ta fram styrdokument särskilt riktade och anpassade mot den egna verksamheten. Riktlinjerna ska omfatta både det brottsförebyggande arbetet och arbetet för att upptäcka och hantera brott, där inte bara behovet av intern kontroll utan även extern kontroll bör beaktas särskilt.

Korruption och välfärdsbrottslighet har många beröringspunkter och många åtgärder motverkar både korruption och välfärdsbrottslighet. Samtidigt är det viktigt att hålla

isär begreppen och ta fram särskilda riktlinjer för respektive område eftersom korrupktion inte behöver vara välfärdsbrott och välfärdsbrott kan riktas mot staden utan att det finns korrupktion.

5. Åtgärder för att motverka korrupktion och välfärdsbrottslighet

5.1. Utbildning

Kommunstyrelsen ska ha ett huvudansvar för att behovet av utbildning tillgodoses vad gäller de *styrdokument* som omnämns ovan under 4.2. och ska i det syftet regelbundet erbjuda utbildningar på området för alla stadens anställda utifrån behov. Utbildningen är ett centralt verktyg i arbetet mot korrupktion och välfärdsbrottslighet och bör ske kontinuerligt både på en övergripande nivå, förvaltningsnivå och vid behov på enhetsnivå. Varje nämnd ska vid behov tillse att riktad utbildning sker för nämndens verksamheter.

5.2. Intern kontroll

Staden ska ha ett reglemente för intern kontroll. Den interna kontrollen är ett viktigt verktyg i arbetet mot korrupktion och välfärdsbrottslighet, och ska syfta till en effektiv verksamhet, en tillförlitlig rapportering om stadens verksamheter och ekonomi samt att staden följer lagar och regler.

Uppföljningen av den interna kontrollen ska vara en del av stadens ordinarie planerings- och uppföljningsprocess.

5.3. Visselblåsarkanal

Staden ska ha en visselblåsarkanal som möjliggör för anställda och andra som har nära relationer till staden att larma om missförhållanden. Kommunstyrelsen ska ta fram närmare riktlinjer för utformningen av visselblåsarkanalerna.

Dokumenthistorik

Beslut/status och datum	Beslutsfattare/författare	Ändring/åtgärd
skriv text. ange datum.	skriv text.	skriv text.
skriv text. ange datum.	skriv text.	skriv text.
skriv text. ange datum.	skriv text.	skriv text.